

St1 Oy / Ympäristölupahakemus polttonesteiden jakeluasemalle kiinteistölle 980-428-17-12

Ympäristölautakunta 21.09.2022 § 128
574/11.01.00/2021

Valmistelija	Ympäristösuunnittelija Laura Kokko
Asia	Päätös ympäristönsuojelulain 28 §:n mukaisesta ympäristölupahakemuksesta. Hakemus koskee polttonesteen jakelutoimintaa kiinteistöllä 980-428-17-12 os. Vanha Vaasantie 1, 33470 Ylöjärvi.
Hakija	St 1 Oy (0201124-8) PL 68 00521 Helsinki

Luvan hakemisen peruste ja lupaviranomaisen toimivalta

Ympäristönsuojelulain (527/2014) liitteen 2 kohdan 3 mukainen pohjavesialueella oleva nestemäisten polttoaineiden jakeluasema on lupavelvollinen ympäristönsuojelulain 28 §:n mukaisesti.

Ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 2 §:n 3 momentin perusteella toimivaltainen lupaviranomainen on kunta.

Asian vireilletulo ja hakemuksen täydennykset

Lupahakemus on tullut vireille 21.12.2019. Hakija on täydentänyt hakemustaan 2.2.2020, 28.5.2020, 12.7.2020 ja 1.12.2020. Hakemus on uudistettu kokonaisuudessaan 23.9.2021 ja sitä on täydennetty 25.11.2021 ja 26.4.2022.

Toimintaa koskevat luvat ja aikaisempi käsittely

Toiminnalla ei ole aiempaa ympäristönsuojelulain mukaista lupaa.

Terveyslautakunnan valvontajaosto on myöntänyt asemalle sijoituspaikkaluvan vuonna 1988. Ylöjärven kaupungin ympäristölautakunta on 19.6.2002 § 163 todennut ympäristölupaharkinnan yhteydessä, ettei jakeluaseman tarvitse hakea ympäristölupaa.

Nestemäisen polttoaineen jakeluasema, jonka polttoainesäiliöiden kokonaistilavuus on vähintään 10 m³, on tehtävä rekisteröinti-ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröintiä varten. Kaikkien olemassa olleiden jakeluasemien on tullut rekisteröityä 31.12.2019 mennessä. Jakeluasemalle, joka sijaitsee tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella, on kuitenkin haettava ympäristölupa. Toiminnanharjoittajaa on kehoitettu hakemaan ympäristölupaa.

Toiminnan sijainti ja kaavoitustilanne

Kiinteistö sijaitsee Ylöjärven kaupungin Kirkonseudun Ylö-Centerin 22.1.1998 § 11 kunnanvaltuuston hyväksymällä rakennuskaava-alueella kiinteistöllä 980-428-17-12 os. Vanha Vaasantie 1, 33470 Ylöjärvi. Alue on huoltoasemarakennusten

korttelialuetta (LH-1), jolle saa rakentaa ajoneuvoliikenteeseen liittyviä myynti- ja palvelutiloja. Alueen ajotiet, pysäköintipaikat ja ulkovarastointialueet on kestopäälystettävä ja sadevedet johdettava öljynerotuskaivon kautta kunnan viranomaisen osoittamaan paikkaan kaava-alueella.

Yleiskaavassa kiinteistöllä on voimassa Ylöjärven kaupunginvaltuuston 13.12.2001 hyväksymä osayleiskaava ja osayleiskaavan muutos, Elovainio. Osayleiskaavassa alue on osoitettu huoltoasema-alueena LH. Alue kuuluu tärkeän pohjavesialueen (vedenottamon kaukosuojavyöhyke B), pv-3, rajauksen piiriin. Merkinnällä osoitetun alueen käyttöä suunniteltaessa, myönnettäessä rakennus- ja toimenpidelupaa on katsottava, ettei aiheudu pohjaveden likaantumista. Kaavan yleismääräyksissä todetaan, että alueella on kiinnitettävä erityistä huomiota liikennemelun vähentämiseen sekä pohja- ja pintavesien suojeluun.

Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 alue on merkitty työpaikka-alueeksi sekä kasvutaajamien ja kaupunkiseudun läntisen yritysalueen kehittämisvyöhykkeeseen. Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät ja toimialarakenteeltaan monipuoliset liike- ja toimistorakentamisen ja tuotantotoimintaan varatut alueet. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota tarkoituksenmukaiseen toteutusjärjestykseen ja yhdyskuntarakenteen eheyteen sekä joukkoliikenteen järjestelyihin ja toimiviin kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiin. Alueelle ei tule osoittaa merkittävää määrää uutta asumista eikä asumiseen saa kohdistua merkittäviä ympäristöhäiriöitä.

Lisäksi alue kuuluu maakuntakaavassa teknisen huollon kehittämisen kohdealueerajaukseen ja tärkeälle vedenhankintaan soveltuvalla Ylöjärvenharjun (0430351) 1E-luokan pohjavesialueelle, jolla tulee varautua seudulliseen vedenhankintaan. Alueelle ei saa sijoittaa sellaista maankäyttöä, joka voi vaarantaa alueen vaihtoehtoisia käyttömahdollisuuksia vedenhankintaan. Aluetta koskevat toimenpiteet on suunniteltava siten, etteivät ne vaaranna pohjaveden laatua, määrää tai vedenhankintakäyttöä. Vesienhoidon riskialueiksi todettujen pohjavesialueiden maankäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon vesienhoitosuunnitelma sekä pyrkiä pohjaveden laatua ja antoisuutta uhkaavien riskien vähentämiseen.

Kiinteistö rajautuu lännessä ja pohjoisessa teollisuuskiinteistöihin, idässä tyhjiin erikoistavarakaupalle varattuun kiinteistöön ja etelässä kulkee Valtatie 3 (Vaasantie). Lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat lännessä alle 200 metrin etäisyydellä.

Ympäristöolosuhteet toiminta-alueella

Alueella olevan Ylöjärvenharjun pohjavesialueelle on tehty geologinen rakenneselvitys vuonna 2018 ja jakeluaseman maaperä- ja pohjavesioloja on selvitetty tutkimuksin keväällä 2019.

Maaperä

Jakeluasema-alueen pinta-ala on noin 1,1 ha. Maanpinta sijaitsee noin tasolla +146...+143 m mpy. Geologian tutkimuskeskuksen maaperäkartan mukaan kohteen maaperä on pääosin hiekkaa, pohjoisosassa maaperä on karkeaa hietaa. Tutkimuksissa maaperänäytteitä otettiin viidestä tutkimuspisteestä. Alueella havaittiin noin 3 - 4 metrin paksuinen täyttömaakerros hiekkaa ja soraa, jonka alla maaperä on hiekkaa. Piha-alue on asfalttipäälysteinen, nurmipintaisilla reuna-alueilla pintamaassa on ohut humuskerros.

Kohteessa 2019 tehdyn maaperätutkimuksen perusteella alueella ei todettu olevan polttoaineen jakelutoimintaan liittyviä haitta-aineita. Maanäytteissä ei todettu pima-asetuksen kynnyksarvot ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia.

Pohjavesi

Jakeluasema sijoittuu vedenhankinnan kannalta tärkeälle Ylöjärvenharjun (0430351) 1E-luokan pohjavesialueelle. Pohjavesialueen kokonaispinta-ala on 20,96 km² ja varsinaisen muodostumisalueen pinta-ala 14,29 km². Pohjavettä arvioidaan muodostuvan koko pohjavesialueella vuorokaudessa noin 16 500 m³. Asema ei ole pohjaveden varsinaisella muodostumisalueella. Muodostumisalueen raja sivuaa kiinteistöä sen lounaiskulmassa. Ahveniston vedenottamo sijaitsee noin 1,8 km kohteesta kaakkoon ja Julkujärven vedenottamo noin 1,9 km länteen.

Jakeluasema-alueella 2019 tehdyissä tutkimuksissa pohjavettä tutkittiin kolmesta tutkimuspisteestä. Pohjaveden pinta sijaitsee mittausten perusteella noin 3,5 - 5,5 m syvyydellä maanpinnasta tasolla +140...+140,5 m mpy. Tehtyjen tutkimusten perusteella pohjavesi ei virtaisi jakeluasema-alueelta vedenottamoita kohti vaan pois päin pohjavesialueelta. Tähän vaikuttaisi muun muassa alueella olevat kalliokynnykset. Jakeluasema ei siten kuuluisi vedenottamoiden valuma-alueisiin. Jakeluasema-alueen ja vedenottamoiden välillä ei siten olisi myöskään hydraulista yhteyttä, jossa mahdollisia haitta-aineita voisi kulkeutua jakeluasemalta vedenottamoille tai niiden suuntaan. Myös jakeluasemalle suunnitellut tekniset suojausrakenteet estävät mahdollisten öljyhiilivetyjen kulkeutumisen katkaisemalla hydraulisen yhteyden jakeluasema-alueelta pohjaveteen.

Alueella tehtyjen tutkimusten perusteella hakija on katsonut, ettei jakeluasematoiminta aiheuttaisi riskiä Ylöjärvenharjun pohjavesialueen vedenlaadulle tai vedenotolle. Jakeluasema voitaisiin rinnastaa alueen hydrogeologian perusteella ei pohjavesialueella sijaitsevaksi asemaksi, vaikka se sijaitsee nykyisellään pohjavesialueen reuna-alueella. Kohteessa 2019 tehdyn tutkimuksen perusteella alueen pohjavedessä ei todettu olevan polttoaineen jakelutoimintaan liittyviä haitta-aineita.

Pintavesi

Lähimmät pintavesistöt, Pikku-Ahvenisto ja Julkujärvi, sijaitsevat noin 1,4 km päässä kohteesta etelään ja länteen.

Hakemuksen mukainen toiminta

Jakeluasematoiminta on aloitettu vuonna 1988. Jakeluasemalla on tehty vuonna 2002 KTM:n päätöksen (415/1998) mukaiset kunnostustyöt. Alueella on polttonesteiden jakelutoiminnan lisäksi kahvilaravintola, myymälä sekä autojen pesu- ja huoltohalli.

Hakemuksen mukaan koko jakeluaseman polttonestejärjestelmä tullaan uusimaan vastaamaan 1-luokan pohjavesialueella sijaitsevalle jakeluasemalle asetettuja vaatimuksia. Nykyisin alueella on erilliset mittarikentät kuluttajaliikenteelle ja raskaalle liikenteelle. Alueella on kuusi maanalaista polttonestesäiliötä, joiden yhteistilavuus on 99 m³. Lisäksi jakeluasemalla on 4 000 litran maanpäällinen AdBlue-säiliö. Nykyiset mittarikentät on tarkoitus purkaa. Maaperä tullaan tarvittaessa kunnostamaan purettavien jakelulaitteiden alueelta.

Alueelle rakennetaan uusi raskaan liikenteen jakeluasema maanpäällisellä säiliöllä ja alue varustetaan SFS 3352 mukaisilla pohjavesisuojausrakenteilla. Lisäksi asennetaan urealisäainekontti. AdBlue urea-vesiliuos vähentää dieselautojen pakokaasujen typenoksidipäästöjä EURO6-moottoreissa. AdBlue-urealiuos ei ole polttoaine, palava neste eikä polttoaineen lisäaine. Jakeluasemalle rakennetaan lisäksi sähköautojen latausasema.

Polttonesteiden ja kemikaalien varastointi

Jakeluasema tullaan varustamaan yhdellä 80 m³ kaksivaippaisella maanpäällisellä polttonestesäiliöllä. Säiliö on jaettu seuraavasti:

- Diesel (kesä) 40 m³
- Diesel (talvi) 15 m³
- Diesel HVO 15 m³
- Moottoripolttoöljy 10 m³

Lisäksi asennetaan urealisäainekontti 10 m³. Myymälässä ja varastossa varastoidaan jonkin verran palavia nesteitä ja autokemikaaleja.

Rakenteet

Jakeluasemalle rakennetaan tankkauskatos, mittarikenttä kahdelle tankkaajalle sekä maanpäällinen polttonestesäiliö. Polttonestesäiliö sijoitetaan tiiviin teräsbetonilaatan, primaarisen suojausrakenteen (ylempi rakenne, HDPE-kalvo) sekä sekundaarisen suojausrakenteen (alempi rakenne, HDPE-kalvo ja bentoniittimatto) päälle. Säiliö asennetaan jakeluasemastandardin SFS3352 6. painoksen, standardin 59 räjähdysvaaralliset tilat, asetuksen VNA314/2020, KTM päätöksen 415/98 ja ympäristölupapäätöksen ehtojen mukaisesti. Säiliö on standardin SFS-EN 12285-2 mukainen. Myös Adblue-lisäainekontti on kaksivaippainen ja sijoitetaan samojen suojausrakenteiden päälle. Asematekniikka asennetaan säiliön yhteyteen tai rakennetaan erillinen laitetila.

Vedenhankinta ja viemärointi

Jakeluasema ei käytä vettä. Mittarikentän ja täyttöpaikan eli säiliölaatan hulevedet viemäroidään I-luokan öljynerottimen kautta kunnalliseen jätevesiviemäriin (nykyinen viemäriiliittymä). Ulkopuolisten vesien pääsy säiliölaatalle estetään kallistuksin.

Liikenne

Toiminnan uudistaminen ei muuta liikenteen määrää nykyisestä. Kiinteistölle kuljetaan kahdesta liittymästä Vanhan Vaasantien puolelta. Kuluttajamittarikentän poistuessa liikenne tontilla saattaa jopa vähentyä.

Ympäristökuormitus ja vaikutukset ympäristöön

Jakeluasemalla ei ole varsinaisia päästölähteitä. Jakeluasemalla ei ole vaikutuksia yleiseen viihtyisyyteen ja ihmisten terveyteen, sillä se ei sijaitse lähellä asutusta ja päästöt pohjaveteen on estetty hakemuksessa esitetyin rakentein.

Jakeluasemalla ei ole vaikutuksia myöskään luontoon ja luonnonsuojeluarvioihin tai rakennettuun ympäristöön, koska se rakennetaan kiinteistölle, jossa on jo aiemmin ollut samanlaista toimintaa.

Maaperä ja pohjavesi

Jakeluasemalla jaettavat polttonesteet koostuvat pääosin C10-C40 öljyhiilivedyistä, jotka ovat pääosin veteen niukasti tai hyvin niukasti liukenevia sekä maaperässä pohjaveden mukana heikosti kulkeutuvia tai kulkeutumattomia. Em. perusteella C10-C40 öljyhiilivedyt eivät yleisesti leviä merkittävästi tai

merkittävinä pitoisuuksina laajalle alueella vuotokohdastaan maaperässä tai pohjaveden mukana.

Asema rakennetaan standardin SFS 3352 6. painoksen (v. 2014) rakennemallin 7 (kohta 16.6.) mukaan kaksoispidätystekniikalla ja parhaalla saatavilla olevalla tekniikalla. Kaksoispidätystekniikka toteutetaan tutkitusti luotettavilla sekä tutkituilla tuotteilla ja yhdistelmä rakenteilla (bentoniittimatto ja HDPE-kalvo).

Mittarikentän ja täyttöpaikan alueen kallistettu betonilaatta sekä näiden alainen HDPE-muovikalvo estää pintaroiskeiden pääsyn maaperään. Säiliöt ja polttoaineputkitukset toteutetaan kaksoispidätystekniikan mukaan ja varustetaan vuodonilmaisujärjestelmällä (valvonta 24/7). Kaksivaippainen maanpäällinen polttoainesäiliö on lisäksi silmämääräisesti valvottavissa.

Mittarikentän, täyttöpaikan ja suojausten hulevedet johdetaan ilmansulkukaivon ja hiekanerottimen kautta öljynerottimeen (SFS-EN 858-1 vaatimukset täyttävä kaksoisvaippasäiliöerotin, ÖEK, lk1), ja sen jälkeen näytteenotto- ja sulkuventtiilikaivon kautta viemäriputkessa pois tontilta jätevesiviemäriin. Viemärit ja öljynerotin toteutetaan SFS 3352 mukaan 2-vaippaisina näytteenotto- ja sulkuventtiilikaivon saakka. Öljynerotin antaa hälytyksen sekä öljytilan täyttymisestä, että erottimen välitilasta. Öljynerotin varustetaan järjestelmällä, joka sulkee veden pääsyn erottimesta eteenpäin öljytilan täytyessä. Myös öljynerottimen jälkeen asennetun näytteenotto- ja sulkukaivon sulkuventtiilin sulkemisella voidaan estää veden ja mahdollisen polttoaineen pääsy jätevesijärjestelmään. I-luokan öljynerottimen erottelukyky on alle 5 mg/l (kokonaishiilivetypitoisuus). Mittarikentän ja täyttöpaikan ns. öljynerottimessa käsiteltävä veden määrä tulee noin 317 m² suuruiselta alueelta.

Muun piha-alueen hulevesiviemärointi hoidetaan siten, että hulevedet eivät kuormita öljynerotinta, johon johdetaan vain mittarikentän, täyttöpaikan ja suojausten vedet. Tankkausalueen ulkopuoliset hulevedet johdetaan pihaviemäroinnin kautta alueen avo-ojiin.

Melu ja ilma

Uudistettu toiminta ei lisää eikä muuta alueen melupäästöjä eikä tärinää.

Jakeluasema ei tuota VOC-päästöjä ilmaan, sillä raskaat polttoaineet diesel ja polttoöljy eivät höyrysty tavanomaisissa sääolosuhteissa.

Jätehuolto ja jätevedet

Asematoiminnassa syntyy sekajätettä arviolta 2 000 kg/a ja asema kuuluu paikallisen jätehuollon piiriin. Mikäli asemalle tuodaan vaarallisia jätteitä, ne toimitetaan soveltuvaan keräyspisteeseen.

Viemäripäästöt minimoidaan tehokkaalla I-luokan öljynerottimella.

Ympäristöriskit ja niihin varautuminen

Polttoainevuodon mahdollisuus maaperään ja sieltä pohjaveteen arvioidaan hakemuksessa olemattomaksi. Vuodon johtuminen maaperään ehkäistään tehokkaasti edellä selvitettyillä ja hakemuksen liitteistä ilmenevillä suojausrakenteilla. Nykyinen maanalainen jakeluasematekniikka puretaan ja uuden maanpäällisen jakeluaseman säiliötilavuus pienenee nykyiseen nähden, joten potentiaalinen päästöpotentiaali vähenee. Tippavuodot ja tankkausroiskeet kerätään tankkauslaatalle ja sieltä öljynerottimeen, jolloin polttoaineita ei joudu julkiseen viemärijärjestelmään.

Tankkaus- ja täyttölaatta, jolle tankkauskatos ja polttoainesäiliö on asennettu, rakennetaan betonista. Betonilaatan alle asennetaan HDPE-tiivistysmuovikalvo (paksuus 2 mm), joka kuivatetaan aseman viemärijärjestelmään. HDPE-tiivistysmuovikalvon tiiviyttä tarkkaillaan säännöllisesti sen alapuolelle asennettavista huokosilmaputkista. Lisäksi kaikkien asemarakenteiden alle, mukaan lukien aseman viemärointi sekä polttonesteputket, rakennetaan HDPE-tiivistysmuovikalvosta (paksuus 2 mm) ja tämän alle asennettavasta bentoniittimatosta kaukalomainen yhdistelmä rakenne, joka kerää mahdolliset maanalaiset vuodot. Kaukalorakenne kuivatetaan tarvittaessa pumppukaivon kautta. Pumpattavat vedet käsitellään öljynerottimessa ennen johtamista viemäriin. Lisäksi maaperäsuojaukseen esitetään kahden HDPE-kalvon väliin asennettavan yhtä lisäsuojakerrosta (HDPE-muovikalvo), jolloin aseman alapuolinen suoja-allas muodostuu kolminkertaisesta suojauksesta.

Jakeluaseman kaikki polttonesteputket rakennetaan teräksestä, jolloin ne ovat helposti valvottavissa. Vuodot havaitaan visuaalisesti ja ne päätyvät suojatulle ja viemäroidylle säiliölaatalle.

Aseman automaattiset jakelulaitteet on varustettu SFS3352-standardin mukaisin tankkausrajoittimin. Jakelumittarit saadaan pysäytettyä hätätilanteessa ns. hätäseis-kytkimellä. Polttoainesäiliö sijoitetaan tontille sivuun siten, että liikenneonnettomuuden (törmäys säiliöön) mahdollisuus on pieni. Lisäksi laitteisto on suojattu suojakaitein.

Aseman rakenne on suunniteltu pidättämään yhden säiliölohkon (15m³) rikkoutumisesta aiheutunut vuoto kallistuksin järjestetyllä, allastetulla rakenteella. Tällaisessa tilanteessa vuotanut polttoaine varastoituu erottimen automaattisen sulkulaitteen sulkeuduttua allasmaiselle betonilaatalle sekä aseman viemärijärjestelmään (yhteistilavuus > 15m³). Asema hälyttää häiriötilanteista, esimerkiksi säiliön tai polttonesteputkistojen vaipan rikkoutumisesta, öljynerottimen öljytilan täyttymisestä sekä säiliöpinnan laskiessa ilman syytä. Kriittiset hälytykset siirtyvät eteenpäin 24/7. Asemalla on koulutettu asemanhoitaja, joka tarkistaa aseman hälytyksen tullessa ja hankkii apua tarvittaessa. Tankkaajia varten asemalla on hätätoimintaohje, hätänumerotiedot sekä aseman yhteystiedot. Teivon paloasema sijaitsee 6,7 km:n (n. 7 min) päässä jakeluasemasta.

Suojaurakenteiden kuntoa voidaan tarkkailla ylemmän HDPE-kalvon alapuolisista huokosilmaputkista ja hiilivetyjen tarkkailukaivosta sekä allasalueen pumppukaivosta. St1:llä on kattavat kunnossapitosopimukset jakelutekniikan kunnossapitoon. St1:llä on sähköinen, keskitetty kunnossapitojärjestelmä, jonne kaikki kunnossapitotoimet kirjautuvat vasteaikoineen ja, jonne esim. henkilökunnan tekemät vikailmoitukset ja niiden korjaavat toimet rekisteröityvät. Lisäksi asemalla tehdään säännöllisiä toiminnallisia tarkastuksia ja ennakkohuoltoja.

Muita toiminnallisia riskejä syntyy maanalaisten säiliöiden täytössä ja asiakastankkauksen yhteydessä, jolloin polttonesteroiskeet, ylitäytöt ja letkurikot ovat mahdollisia. Teknisiä ympäristöriskejä ovat mm. polttonesteputkiston, säiliön, täyttöputkien pidätyskaivon, jakelumittarin hydraulikkaosan, jakelualueen tai täyttöpaikan / säiliöalueen päällysteen, ylitäytönestimien, jakelualueen tai täyttöpaikan hiekanerotuskaivon, bensiinin- ja öljynerotuskaivon ja/tai sulkuventtiilin rikkoontuminen.

Polttonesteroiskeiden pääseminen maaperään estetään moninkertaisella varmistuksella. Maanalaisten säiliöiden ylitäytöt estetään ylitäytönestimillä ja sen lisäksi täyttöputket ovat tiiviissä pidätyskaivossa, jonne polttonesteroiskeet ensisijassa jäävät. Mikäli polttonesteroiske joutuu maahan, ohjautuu se tiivistetylle täyttöpaikalle, josta se valuu edelleen hulevesien mukana öljyn- ja bensiininerottimeen.

Öljyn- ja bensiininerotin tarkistetaan säännöllisesti ja tyhjennetään mittausperustein tarpeen mukaan. Kaivoon kerääntynyt liete toimitetaan vaarallisten jätteiden käsittelylaitokselle. Tilanteessa, jossa polttoneste pääsisi päällysteen läpi, estää polttonesteen pääsyn maaperään täyttöpaikan alle rakennettu tiivistysrakente, joka tehdään 2 mm hitsattavasta HDPE-tiivistysmuovikalvosta. Tiivistysrakenteen päälle suotuva tai kondensoituva vesi johdetaan öljyn- ja bensiininerottimen kautta jätevesiviemäriin.

Mahdollinen ylitäyttö jakelualueella hallitaan samalla tavalla kuin täyttöpaikan ylitäyttö; ensisijaisesti viemärimällä tiivistetty jakelualue öljyn- ja bensiininerottimen sekä näytteenotto- ja sulkuventtiilikaivon kautta jätevesiviemäriin. Letkurikkojen varalta jakelulaitteiden letkut on varustettu letkurikkoventtiileillä, jotka estävät ylimääräisen polttonesteen valumisen maahan letkurikon sattuessa. Lisävarmistuksena betonilla tiivistetyn jakelualueen alapuolelle asennetaan 2 mm hitsattava HDPE-tiivistysmuovikalvo, jonka päälle suotuva tai kondensoituva vesi johdetaan öljyn- ja bensiininerottimen kautta jätevesiviemäriin.

Siitäkin huolimatta, että kaikki yllä mainitut rakenteet eivät pidättäisi polttonestettä, polttonesteen pääsyn maaperään estää kaikkien säiliölaatan ja polttonestelaitteiden sekä viemäroinnin alapuolelle / ympärille asennettava 2 mm paksuinen hitsattava HDPE-muovikalvo ja bentoniittimatto. Lisäksi maaperäsuojaukseen esitetään kahden HDPE-kalvon väliin asennettavan yhtä lisäsuojaukerrosta (HDPE-muovikalvo), jolloin aseman alapuolinen suoja-allas muodostuu kolminkertaisesta suojauksesta.

Maanpäällinen säiliö on 2-vaippainen ja varustetaan elektronisella hälytysjärjestelmällä, elektronisella varastonvalvontajärjestelmällä ja elektronisilla ylitäytönestimillä. Näin ollen ensisijainen hälytysjärjestelmä tarkkailee säiliöiden vaippojen eheyttä. Toissijaisesti säiliöitä valvotaan reaaliaikaisella polttonestetilavuuden seurantajärjestelmällä (varastonvalvonta), joka hälyttää välittömästi, mikäli polttonesteen tilavuus pienenee muutoin, kuin jakelulaitteen kautta myytävinä litroina.

Jakelumittarin hydraulikkaosan rikkoutumisesta aiheutuva riski hallitaan ensisijaisesti vastaavalla tavalla kuin jakelualueella tapahtuva ylitäyttö. Mikäli hydraulikkaosa vuotaa maan päällä tankkauskatoksen alustilassa, on se betonilaatan päällä ja havaittavissa tankkauslaatalalla. Mikäli imuputken osa vuotaa tankkauskatoksen alla olevassa tai säiliön viereisessä putkiyhdekaivossa, on kaivo tiivis ja varustettu hiilivetyanturilla, joka antaa hälytyksen. Tilanteessa, jossa vuoto ei jäisi laatalle tai putkiyhdekaivoon, jää se kuitenkin jakelualueen alle rakennetun tiivistysrakenteen päälle, jolloin vuoto ei pääse maaperään. Tiivistysrakente sijaitsee kokonaisuudessaan 2 mm paksuisesta HDPE-muovikalvosta ja bentoniittimatosta tehdystä suoja-altaassa.

Jakelualueen tai täyttöpaikan päällysteen rikkoutuessa vuodon pääsyn maaperään estää 2 mm vahvuinen ylempi tiivistysrakente. Ylitäytönestimen tai täyttöputken pidätyskaivon rikkoutuessa riski on hallittu, koska mahdollinen

ylitäyttö hallitaan kuten polttonesteroiskeet, jolloin ylitäytön pääsy maaperään estetään viemäröinnillä ja tiivistysrakenteilla. Hiekanerotuskaivon rikkoutuessa vuodon pääsyn maaperään estää suoja-allasrakenne.

Piha-alueen asfalttipinnoitteen ja sadevesiviemärointien johdosta muuallakaan jakeluasema-alueella ei muodostu merkittävästi vajovettä, eikä siten pohjavettä. Jakeluasema-alueella ei ts. johdu tai johdeta haitta-ainepitoisia vesiä maaperään.

Jakeluasema varustetaan alkusammutuslaitteistolla, imeytysaineella sekä hätätilanteessa jakelulaitteet pysäyttävällä hätä-seis -kytkimellä.

Hakija toteaa jakeluaseman suojaustoimenpiteiden olevan riittävän tehokkaita estämään jakeluasematoiminnan haitallisia vaikutuksia tärkeällä pohjavesialueella. Arvion mukaan päästöjen vähentämistoimista ei aiheudu merkittäviä ristikkäisvaikutuksia muiden päästöjen lisääntymisenä. Ainoana päästönä arvioitu jakeluaseman jätevesi ja sen öljypitoisuuden hallinta toki edellyttää öljynerottimen huoltotoimia kahden vuoden välein, mikä aiheuttaa huoltotyötä ja huollon liikkumista, josta aiheutuu liikennepäästöjä.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) ja ympäristöasioiden hallinta

Asemalla sovelletaan parasta käyttökelpoista tekniikkaa ja ympäristön kannalta parasta käytäntöä. Aseman rakentamisessa sovelletaan voimassa olevaa standardia, josta poiketaan ympäristön kannalta parempaan suuntaan asentamalla automaattisesti sulkeutuva öljynerotinkaivo. Lisäksi standardin mukaiseen maaperäsuojaukseen nähden esitetään yhtä lisäsuojaukerrosta (HDPE-muovikalvo).

Pohjaveden suojausrakenteiksi ei ole tiedossa parempaa soveltavaa käytäntöä, jonka toteutuksesta on lisäksi kokemusta Suomessa. Toteutusta valvotaan VNA314/2020 mukaisesti. Jakeluaseman laitteet ovat tunnettujen sekä vakavaraisten kansallisten ja kansainvälisten valmistajien tuotteita, joista on pitkä kokemus sekä huoltohistoria tiedossa. Lisäksi näiden laitteiden huolto ja varaosatoimitukset ovat koetellusti hyvällä tasolla.

Energian käytössä pyritään mahdollisimman suureen tehokkuuteen. Jakeluasemalaitteiden sähköenergian tarve on vähäinen ja aseman valaistus hoidetaan energiaa säästävillä LED-valaisimilla.

Hakijalla on sopimukset mm. säännöllisten ympäristötarkkailujen järjestämisestä. Määräaikaisten tehtävien suorittamisessa hyödynnetään kunnossapidon toiminnanohjausjärjestelmää (Fatman Frame), josta aseman toimijat löytävät asemakohtaisesti olennaiset ympäristödokumentit.

Tarkkailu ja raportointi

Hakija esittää tarkkailua ympäristölupapäätöksen, jakeluasema-asetuksen 314/2020 ja jakeluasemastandardin SFS 3352 6. painos taulukon 10 mukaiseksi. Jakeluaseman valvontalaitteistona käytetään yleisesti hyväksi havaittuja ja koeteltuja laitteita sekä niiden toimittajina suuria kansainvälisiä laitevalmistajia. Näytteenotossa noudatetaan alan standardeja.

Operatiivisen tarkkailun tulokset kirjataan sähköiseen käyttökirjaan (Fatman Frame). Tekniset tarkastukset kirjataan kunnossapidon toiminnanohjausjärjestelmään (Fatman Frame). Aseman häiriötilanteet ja yleinen vikahistoria raportoidaan ympäristöviranomaisille pyynnöstä. Vakavat häiriöt raportoidaan välittömästi.

Käyttötarkkailu

Puolivuosittain on esitetty tarkkailtavaksi:

- Täyttöputkien pidätykset
- Ylitäytönestimet
- Polttoainemittarin kaasuanturi
- Imuputkien kaasuanturi
- Kiinteäpolttoaineputkitus
- Öljyn- ja bensiininerotin
- Öljyn- ja bensiininerottimien hälytysjärjestelmä
- Näytteenotto- ja sulkuventtiilikaivo
- Pumppu/Hiilivetyjen tarkkailukaivo
- Ilmansulkukaivo
- Hiekanerotuskaivot
- Huokosilmaputkien tarkkailukaivo

Vuosittain on esitetty tarkkailtavaksi:

- Säiliöiden huoltokaivot
- Säiliöiden ilmaputket
- PEK- ja NOK-tuuletusputket
- Elektroninen varastovalvonta
- Jakelumittarit ja niiden liitokset
- Mittarikoroke
- Maadoitukset
- Kaapelikaivo
- Laitetila
- Asiakasturvallitteet
- Häätä-seis-kytkimet
- TS-jakelualueen/täyttöpaikan päällyste
- Muun liikennealueen päällyste
- Jätehuolto (raportti eri järjestelmässä)
- Vaarallinen jäte (raportti eri järjestelmässä)
- Häiriöt ja onnettomuustilanteet (raportti eri järjestelmässä)
- Asemanhoitajan ja henkilökunnan koulutus (raportti eri järjestelmässä)

Lisäksi seuraavat ennakkohuollot on esitetty tehtäväksi vuosittain:

- Jakelumittarit
  - Letkujen ja liittimien kunnon tarkastus ja tarvittaessa vaihto
  - Pistoolien kunnon tarkastus ja tarvittaessa vaihto
  - Letku-pistooliyhdistelmien johtavuuden mittaaminen ja tarvittaessa korjaus
  - Sisähydrauliikan tiiviyden tarkastus ja tarvittaessa korjaus
  - Valaistuksen toimivuuden tarkastus ja tarvittaessa korjaus
  - Kiilahihnojen ja hihnapyörien kunnon tarkastus ja tarvittaessa vaihto
  - Kytkenkoteloiden läpivientien ja kaapeleiden silmämääräinen tarkastus
  - Maadoituksen silmämääräinen tarkastus
  - Stage 2 käyttö ja mittarien paluuputkien kytkennät sekä toiminnan tarkastus
  - Tarrojen ja merkintöjen kunto
  - Jakelumittarien varoitusmerkinnät
  - Vakauksen voimassaolon tarkastus ja tarvittaessa korjaus
  - Laitteen kiinnityksen tarkastus ja tarvittaessa korjaus
  - Laitteiden yleisen toiminnan tarkastus ja tarvittaessa korjaus

- Häätä-seis-painikkeiden toiminnan testaus
- Automaatit
  - Kirjoittimien puhdistus ja leikkureiden voitelu teflon-kynällä
  - Valaistuksen toimivuuden tarkastus ja tarvittaessa korjaus
  - Tarrojen ja merkintöjen kunto
  - Läpivientien ja kaapeleiden silmämääräinen tarkastus
  - Maadoituksen silmämääräinen tarkastus
  - Laitteen kiinnityksen tarkastus ja tarvittaessa korjaus
  - Laitteiden yleisen toiminnan tarkastus ja tarvittaessa korjaus
- Laitekaappi tai laitetila
  - Laitekaapin sisätilan siivous, turhien tavaroiden poisto ja järjestely
  - Ilmanvaihtosuodattimien tarkastus ja tarvittaessa vaihto
  - Laitekaapin lukko- ja saranamekanismin voitelu ja tarkastus
  - Laitekaapin lämmitys- ja tuuletuslaitteiden termostaatin toiminnan ja asetusarvojen tarkastus ja tarvittaessa korjaus
- Hälytinjärjestelmien ja lain vaatimat merkinnät
  - Pinnanmittausjärjestelmän toiminnan tarkastus
  - Säiliön välitilanvalvonta
  - Säiliön hoitokuilut ja merkinnät
  - Öljyn- ja bensiininerottimet ja -hälyttimet sekä tarvittaessa anturin puhdistus
  - Kaapeliputkien läpiviennit ja kaapelivetojen tiivistykset sekä kartoitus onko kaivot täytetty hiekalla
  - Täyttöpaikan varoitusmerkinnät
  - Täyttöputkien pidätyskaivot
  - Täyttöpaikan maadoitusten silmämääräinen tarkastus
  - Ylitäytönestimen testaus ja antaako purkuluvan
  - Ilmaputkien ja alipaineventtiilien silmämääräinen tarkastus
  - Bensiinihöyryjen talteenottojärjestelmä, palautusputkisto ja vedenpoisto (Stage 1)
- Muut
  - AdBlue-mittarin ja -kontin lämmityksen toiminnan tarkastus

Päästötarkkailu

Hulevesiin sekoittuu vähäisessä määrin tankkausalueelle päätyneitä polttoaineroiskeita. Hulevedet johdetaan luokan 1 öljynerottimen kautta, jolloin öljyhiilivetyypäästön suuruus on < 5 mg/l. Voidaan arvioida, että tankkausalueelle tulevien polttoaineroiskeiden määrä on joitain kymmeniä litroja vuodessa. Arvio perustuu öljynerotinten kunnossapidosta saatuun tietoon erotinten tyhjennystarpeista ja tyhjennysväleistä, jonka perusteella öljynerottimiin kertyvä öljymäärä on yleensä ottaen vähäinen ja tyhjennystarve harvinainen. Täten öljynerottimen läpäisevä hiilivetyjen määrä on hyvin pieni. Toiminnanharjoittaja esittää, että aseman operoinnissa panostetaan käytötarkkailuun. Käytötarkkailu kohdistuu öljynerottimen toimivuuden tarkastamiseen ja sen kunnossapitoon, jotta erotuskyky pysyy korkealla tasolla. Toiminnanharjoittaja pitää kirjaa öljynerotinten huolloista ja tyhjennyksistä.

Vaikutustarkkailu

Toiminnanharjoittaja esittää jakeluaseman vaikutustarkkailuna, että alueelle asennetuista pohjaveden tarkkailuputkista (PVP1-3) otetaan pohjavesinäytteitä kaksi kertaa vuodessa, keväisin ja syksyisin. Putkista poistetaan noin kolme kertaa putken vesitilavuuden verran vettä ennen näytteenottoa. Vesinäytteistä analysoidaan öljyhiilivetyjakeet C10-C40. Näytteenoton yhteydessä putkista

mitataan pohjaveden pinnantasot. Jos pumppu/hiilivetyjen tarkkailukaivossa todetaan merkittävä määrä vettä (saadaan n. 1 l vesinäyte), otetaan pumppauskaivosta myös vesinäyte (analysoidaan C10-C40).

Jakeluaseman ylemmän HDPE-kalvon alapuolelle asennettujen huokosilmaputkistojen haihtuvien orgaanisten hiilivetyjen pitoisuuksia seurataan PID-mittauksin vesinäytteenoton yhteydessä (2 krt vuodessa) huokosilmaputkien tarkkailukaivon kautta. PID-mittaus suoritetaan myös jakelualueella olevan pumppu/hiilivetyjen tarkkailukaivon ilmasta. Jos mittauksissa havaitaan merkittävästi kohonneita pitoisuuksia (yli 10 ppm), otetaan huokosilmaputkesta ilmanäyte laboratorioanalyyysiin. Laboratoriossa ilmanäytteestä analysoidaan C5-C40 hiilivetyjakeet.

Toiminnanharjoittajan mielestä aseman vaikutukset tai toimintahäiriöt havaitaan ja korjataan tarvittaessa nopeasti eli päivittäisen käyttötarkkailun ja muiden teknisten hälytysten perusteella, jolloin vaikutuksia ei pääse syntymään.

Pohjavesinäytteiden analyysitulokset raportoidaan s-postilla niiden valmistumisen jälkeen ympäristöviranomaisille. Samassa yhteydessä raportoidaan myös huokoskaasulinjojen PID-mittaustulokset ja mahdolliset laboratorioanalyyysien tulokset. Tarkkailusta toimitetaan yhteenvetoraportti ympäristöviranomaisille syksyn näytteenoton jälkeen.

Toiminnanharjoittajan perustelut jakeluaseman sijoittamiseksi kyseiselle paikalle

Toiminnanharjoittaja on perustellut hakemuksessa toiminnansijoittamista kyseiselle kiinteistölle muun muassa sillä, että kiinteistölle on myönnetty sijoituspaikkalupa polttonesteen jakeluasematoimintaan 1988, jonka määräyksissä on huomioitu sijainti pohjavesialueella. Kohde on merkitty Ylöjärven asemakaavassa (22.1.1998) merkinnällä [LH-1], tarkoittaen huoltoasemarakennusten korttelialuetta, eli toiminta on asemakaavan mukaista toimintaa. Sijoituspaikkaluvan perusteella toiminnanharjoittaja on investoinut vuosien kuluessa kiinteistöön. Jakeluaseman purkaminen ja siirtäminen toiseen sijaintiin, tarkoittaisi aiempien investointien taloudellisen arvon menetystä sekä uusia resursseja uudelleen rakentamiseen. Hakija ei katso, että nykyisestä toiminnasta aiheutuisi ympäristönsuojelulain 17 §:ssä tarkoitettua pohjaveden pilaamiskiellon vastaisia seurauksia, jolloin poistamiseen tai siirtämiseen toiseen sijaintiin ei olisi perusteita.

Jakeluasema työllistää tällä hetkellä n. 20 henkilöä. Teoreettisen aseman siirron tapauksessa olisi epätodennäköistä, että asema rakennettaisiin palveluasemaksi, jolloin työpaikat valtaosin menetettäisiin. Liikepaikka tarjoaa myös ateriapalveluja raskaalle liikenteelle sekä kohtaamispaikan ja muita lisäpalveluja, kuten autopesupaikan, paikallisille asukkaille. Liikennepolttonesteitä jakelevan yhtiön on vaikea kuvitella jatkavan esimerkiksi ravintolatoimintaa, mikäli palvelutarjonnassa ei ole polttoaineita. Myös autopesutoiminta on ympäristömielessä suositeltavampaa hallitussa ja tarkoituksenmukaisessa ympäristössä kuin vapaasti muualla, kuten esimerkiksi omakotitalojen pihossa.

Aseman sijainti on keskeinen merkittävän liikenneyhteyden, Valtatie 3, varrella Ylöjärven ja Tampereen länsialueen raskaan liikenteen tankkauspaikan tarpeisiin. Jakeluasema on alueellisesti ainoa raskaan liikenteen käyttöön soveltuva jakeluasema. Lähin toinen vastaavilla palveluilla varustettu ja rekkojen tankkaamiseen soveltuva Shell-asema etelän suuntaan on yli 26 kilometrin päässä (Lahdenperänkatu, Tampere). Pohjoisen suuntaan lähin St1/Shell-asema on

Hämeenkyrössä noin 23 kilometrin päässä. Valtatie 3:n varrella Tampereen lähistöllä länsipuolella ei ole löydettävissä vaihtoehtoista, vastaavilla liikenneyhteyksillä varustettua liikepaikkaa jakeluasemakäyttöön, joka ei olisi pohjavesialueella tai sen välittömässä läheisyydessä. On myös yleinen etu, ettei raskas liikenne siirry kauemmas päätieverkolta katuverkkoon jakeluaseman takia.

Tontin koko ja läpiajettavuus on suunniteltu soveltuvaksi rekkaliikenteelle. Asema on lisäksi sijoitettu teollisuusalueen tuntumaan, jossa se palvelee erinomaisesti muun muassa kuljetusyrittäjiä. Aseman välittömässä läheisyydessä ei ole asutusta, joka voisi häiriintyä tankkausliikenteestä.

Toiminnanharjoittaja on myös esittänyt Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä (Neste Pälkäne - vuosikirjapäätös KHO 2021:34) esitettyjä seikkoja, joissa on arvioitu jakeluaseman aiheuttamaa pohjaveden pilaantumiskärsiä.

Yhteenvedon toiminnanharjoittaja katsoo, että kun yhteiskunnalliset, taloudelliset, liikenteelliset, juridiset ja ympäristölliset seikat huomioidaan, jakeluaseman pysyttäminen kyseisessä sijainnissa on sekä yhteiskunnan kokonaisedun että toiminnanharjoittajan oikeusturvaedellytysten ja omaisuuden suojan kannalta perusteltua, varsinkin kun hakija on sitoutunut lisäinvestointein parantamaan jakelutekniikan tasolle, joka vastaa parasta saatavilla olevaa tekniikkaa.

Hakemuksen käsittely ja hakemuksesta tiedottaminen

Alkuperäisestä hakemuksesta tiedotettiin yleisessä tietoverkossa Ylöjärven kaupungin verkkosivuilla 21.12.2020. - 27.1.2021 välisenä aikana. Vaikutusalueen kiinteistöjä tiedotettiin hakemuksen vireilläolosta ja heille varattiin tilaisuus tulla kuulluksi.

Uudistetusta hakemuksesta on tiedotettu yleisessä tietoverkossa Ylöjärven kaupungin verkkosivuilla 14.12.2021 - 20.1.2022 välisenä aikana. Vaikutusalueen kiinteistöjä on tiedotettu uusitun hakemuksen vireilläolosta ja heille on varattu tilaisuus tulla kuulluksi.

Lausunnot

Uudistetusta hakemuksesta pyydettiin lausunnot Pirkanmaan ELY-keskukselta, terveydensuojeluviranomaiselta (PIRTEVA), Ylöjärven kaupungin kaavoitustoimesta, Pirkanmaan pelastuslaitokselta ja Ylöjärven Vedeltä.

Pirkanmaan ELY-keskus esittää 23.2.2022 saapuneessa lausunnossaan, että nykykäsitteiden mukaan jakeluasema tulee ensisijaisesti sijoittaa tärkeän tai muun vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen ulkopuolelle. Hakemuksessa ei ole esitetty mitään perusteltua syytä sille, minkä vuoksi jakeluaseman tulisi jatkaa toimintaa kyseisellä paikalla pohjavesialueella. Hakemuksessa esitetään suojaustekniikan toteuttaminen ja säiliöiden rakentaminen kokonaan uudelleen, mikä käytännössä tarkoittaa koko aseman uudelleen rakentamisesta.

Ylöjärvenharjun pohjavesialue (nro 0498051, luokka 1E) on luokiteltu kemiallisesti huonoon tilaan Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa kaudelle 2022 – 2027. Vesienhoitolain (1299/2004) 21 §:n tarkoitetun hyvän tilan saavuttamiseksi uusien pohjavesiriskien sijoittumista pohjavesialueelle pyritään välttämään.

Pohjaveden pinta on kiinteistön alueella lähellä maanpintaa, noin 3,5 – 5,5 metrin syvyydessä maanpinnasta. Pohjavesiputkien PVP2 ja PVP3 pohjaveden pinta on tasainen, ja mitatuissa tuloksissa kallistuen aavistuksen pohjavesialueen muodostumisalueen suuntaan lounaaseen. PVP1 putkea kohden, joka sijoittuu kauimpana muodostumisalueesta, pohjaveden pinta laskee hieman. Käytettävissä olevien tietojen perusteella jakeluasema-alueella ei ole lainkaan pohjavettä suojaavia geologisia rakenteita, vaan maaperä on jakeluaseman alueella hyvin vettä läpäisevää hiekkaa.

Unionin tuomioistuimien linjasi toukokuussa tuomiossa C-535/18, mitä EU:n vesipuidedirektiivissä tarkoitettu kielto huonontaa pohjaveden tilaa tarkoittaa. Tuomioistuimen mukaan minkään yksittäisen pilaavan aineen pitoisuus ei saa kohota missään osassa pohjavesimuodostumaa. Unionin tuomioistuimien linjasi, että 5 (7) 30.7.2020 vesipuidedirektiivin pohjavettä koskevat tavoitteet ovat sitovia samaan tapaan kuin pintavesien tavoitteet. Tämä tarkoittaa sitä, että kansalliset viranomaiset eivät voi myöntää lupaa pohjaveden tilaa heikentävälle tai hyvän tilan saavuttamisen vaarantavalle hankkeelle. Kiellosta voi poiketa vain noudattamalla poikkeamismenettelyä vesipuidedirektiivin 4 (7) artiklan mukaisesti. Tuomioistuimien otti ratkaisussaan tiukan kannan siihen, mitä kielletty 'pohjaveden tilan huononeminen' tarkoittaa. Tuomioistuimen mukaan tilan huononeminen kattaa sekä pohjaveden laatutekijöiden (vesipuidedirektiivin liite V) että yksittäisten pilaavien aineiden pitoisuuksien haitalliset muutokset. Kyseessä on pohjaveden tilan huononeminen heti, kun yhdenkin pilaavan aineen pitoisuudelle asetettu laatunormi tai raja-arvo ylittyy. Jos raja-arvo on jo ylittynyt, huonontumiseksi tulkitaan pelkkä pitoisuuden lisääntyminen. Huononemisen todentamiseksi riittää sen havaitseminen jo yksittäisessä seuranta-alueella.

Korkein hallinto-oikeus on useissa jakeluasemia koskevissa ratkaisuisaan todennut, etteivät mitkään tekniset ratkaisut yksinään riitä suojaamaan pohjavettä herkissä kohteissa. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo tästä KHO:n linjauksesta seuraavan myös, että jakeluaseman sijoituspaikan luontaisilta geologisilta rakenteilta vaaditaan erityisen hyviä, pohjavettä suojaavia ominaisuuksia. Käytettävissä olevien tietojen perusteella jakeluasema-alueella ei ole pohjavettä hyvin suojaavia geologisia rakenteita, vaan maaperä on huoltamon alueella polttoaineita läpäisevää hiekkaa.

Mahdollisessa onnettomuustilanteessa tai suojarakenteiden tai hälytysjärjestelmien pettäessä polttoainevuodot voivat kulkeutua nopeasti pohjaveteen, koska maaperä jakeluaseman alueella on hyvin vettä ja polttoaineita läpäisevää hiekkaa. Jakeluaseman sijainti pohjavesialueella aiheuttaa pilaantumisuhan pohjavesialueelle, vaikka uhka ei suoraan kohdistuisi pohjavedenottamoon. Pohjaveden pilaamiskielto koskee kaikkea maaperässä olevaa pohjavettä, ei ainoastaan vedenhankintakäytössä olevaa.

Pirkanmaan ELY-keskus toteaa, että paras ratkaisu pohjavedelle, maaperälle ja vedenhankinnalle aiheutuvien riskien vähentämiseksi on sijoittaa polttonesteiden jakeluasema pohjavesialueen ulkopuolelle. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että kyseisellä paikalla polttonesteiden jakeluasematoiminnalle ympäristöluvan myöntämisedellytyksiä ei ole.

Terveysturvaviranomainen (PIRTEVA) on ilmoittanut 24.1.2022 saapuneessa lausunnossaan, ettei sillä ole huomautettavaa huoltoasematoiminnan jatkamiseen tässä paikassa ympäristölupahakemuksessa esitetyn varo- ja suojaustoimin. Hakemuksen perusteella toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa ja tutkimuksin on osoitettu, ettei huoltoaseman kohdalta imeytyvät pintavedet

kulkeudu pohjaveden muodustumisalueelle ja näin ollen toiminta ei haittaa yhdyskunnan talusveden hankintaa.

Jakelulaitteiden kunnon tarkkailua tulee tehdä toiminnanharjoittajan esityksen mukaisesti päivittäin ja pohjavesi- ja huokosilmatarkkailua vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Ylöjärven kaupungin kaavoitustoimi on 31.1.2022 saapuneessa lausunnossaan tarkastellut toiminnan sijoittumista asema- ja yleiskaavassa sekä Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040. Tarkastelussa todetaan, että asemakaava määräyksineen on vanha, eikä siten ole ohjausvaikutuksiltaan ajantasainen. Lausunnossa viitataan alkuperäisestä ympäristölupahakemuksesta annettuun lausuntoon ja todetaan, että mahdolliset tarkistukset pohjavesialueen rajaukseen tulee viranomaisten taholta. Rajaukset huomioidaan kaavamuutosten yhteydessä. Samassa yhteydessä kaavamääräykset uudistetaan. Oleellista on suunnitella ja toteuttaa toiminta kestäväällä tavalla ja vastuuntuntoisesti, ettei haittoja synny sekä huolehtia riittävästä tarkkailusta toiminnan aikana.

Alkuperäisestä ympäristölupahakemuksesta 10.1.2021 antamassaan lausunnossa kaavoitustoimi on lausunut edellä mainitun lisäksi, ettei se pysty ottamaan kantaa pohjavesialueen mahdollisesti muuttuvaan rajaukseen.

Pirkanmaan pelastuslaitoksen 28.2.2022 antaman lausunnossa todetaan, että kemikaaliturvallisuuslain 390/2005 18 § 2 mom. mukaan tuotantolaitosta ei ilman erityistä syytä saa sijoittaa tärkeälle tai muulle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueelle, jollei kemikaalien ominaisuuksien perusteella voida osoittaa, ettei pohjavesille aiheudu vaaraa. Jos kysymyksessä olevalle pohjavesialueelle kuitenkin sijoitetaan vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä valmistava, käsittelevä tai varastoiva tuotantolaitos, rakenteellisin ja käyttöteknisin toimenpitein on huolehdittava siitä, ettei laitoksen toiminnasta aiheudu pohjavesien pilaantumisvaaraa.

Kauppa- ja teollisuusministeriön päätös vaarallisten kemikaalien käsittelystä ja varastoinnista jakeluasemalla 415/1998 5 § mukaan jakeluasema on ensisijaisesti sijoitettava tärkeän tai muun veden hankintaan soveltuvan pohjavesialueen ulkopuolelle. Jos polttoainehuollon järjestäminen tai muut painavat syyt edellyttävät jakeluaseman sijoittamista edellä 1 momentissa tarkoitetulle pohjavesialueelle, toiminta tulee järjestää rakenteellisin ja käyttöteknisin toimenpitein sellaiseksi, ettei siitä aiheudu pohjaveden pilaantumisvaaraa. Toiminnanharjoittaja on esittänyt, että kiinteistöllä on harjoitettu polttonesteiden jakelutoimintaa vuodesta 1980-luvulta lähtien. Sen sijaan ei ole esitetty perusteluita polttoainehuollon järjestämisestä tai muita painavia syitä. Pirkanmaan pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan Ylöjärven seudun polttoainehuolto ei vaarannu, vaikka jakeluasemat sijoitettaisiinkin nykyisten pohjavesialueiden ulkopuolelle.

Jakeluasematoiminta on kemikaalien vähäistä käsittelyä ja varastointia (685/2015 5 §), jota saa harjoittaa vain tekemällä siitä ilmoituksen pelastusviranomaiselle (390/2005 24 §). Ilmoituksen saatuaan asianomainen valvontaviranomainen tekee asiasta päätöksen, jossa voidaan asettaa toiminnalle tarpeellisia ehtoja säädettyjen turvallisuusvaatimusten täyttämiseksi (390/2005 25 §). Pelastusviranomaisen tulee ottaa huomioon edellä kuvatut säädökset jakeluaseman sijoituksesta, eikä näin ollen voi puoltaa jakeluaseman sijoitusta pohjavesialueelle, koska polttoainehuollon turvaamisesta tai muusta painavasta syystä ei ole esitetty riittäviä perusteluita.

Ylöjärven Vesi ilmoitti toistavansa lausuntonsa alkuperäisestä hakemuksesta. Alkuperäisestä hakemuksesta 22.1.2021 antamassaan lausunnossa Ylöjärven Vesi esitti jätevesien johdettavan Tampereen jätevedenpuhdistamolle ja tekevänsä teollisuusjätevesisopimuksen toiminnanharjoittajan kanssa, jossa tullaan kertomaan Tampereelle johdettavan jäteveden raja-arvot ja asetukset. Teollisuusjätevesisopimuksen lisäksi kiinteistön erottimien tulee toimia ja toiminnanharjoittajan tulee tehdä sammutusvesisuunnitelma.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta ei jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Vastine

Hakija on todennut 26.4.2022 antamassaan vastineessa, että hakija on harkinnut teknisen maaperänsuojauksen perusrakenteita ja esittää, viitaten lausunnoissa esiintyneeseen huoleen luontaisista geologisista suojakerroksista ja niiden puuttumisesta, SFS3352 Palavien nesteiden jakeluasema -standardin mukaiseen maaperäsuojaukseen nähden yhtä lisäsuojaukerrosta (HDPE-muovikalvo).

Lisäyksen jälkeen aseman alapuolinen suoja-allas muodostuu kolminkertaisesta suojauksesta, mikä hakijan arvion mukaan vastaa suojauskyvyltään luonnossa esiintyviä paksujakin luontaisia geologisia suojakerroksia. Koska suoja-altaasta pystytään rakentamaan valvotun tasalaatuinen, voidaan arvioida, että suojausrakenne ylittää suojausvarmuudessaan luontaisten geologisten kerrosten suojauskyvyn. Lisäkerros on esitetty päivitettyissä leikkauspiirustuksissa.

Vastineenaan terveydensuojeluviranomaisen lausuntoon hakija ilmoittaa ohjelmoivansa toimintansa valvonnan PIRTEVAN ohjeistamalla tavalla eli jakelulaitteiden kuntoa valvotaan päivittäin ja pohjavesi- sekä huokosilmatarkkailua tehdään kaksi kertaa vuodessa.

Vastineenaan kaavoituksen lausuntoon hakija ilmoittaa, että se on esittänyt hakemuksessaan tavat, jolla jakeluasema pystytään suunnittelemaan ja toteuttamaan sekä toimintaa valvomaan kestävästi ja vastuuntuntoisesti, ettei ympäristöhaittoja synny.

Vastineenaan Ylöjärven Veden lausuntoon hakija esittää, että se tekee teollisuusjätevesisopimuksen sekä valvoo erottimien toimintaa. Hankkeen edetessä toteutukseen, hakija laatii sammutusvesisuunnitelman yhteistyössä Pirkanmaan pelastuslaitoksen kanssa, jonka kanssa hakija on ollut alustavasti jo yhteydessä. Hakija pyytää mahdollisuutta tehdä esitettyihin suunnitelmiin sammutusvesien käsittelyn edellyttämiä muutoksia jatkosuunnitteluvaiheessa siten, etteivät ne vaaranna ympäristöturvallisuutta eli muuta hakemuksessa esitettyä suojausperiaatetta. Alustavasti ajateltu sammutusveden käsittelyalue on merkitty päivitettyyn asemapiirrokseen.

Vastineenaan Pirkanmaan pelastuslaitoksen lausuntoon hakija esittää seuraavaa: Pirkanmaan pelastuslaitoksen lausunnosta

(1) Pirkanmaan pelastuslaitos on antanut asiassa 28.2.2022 päivätyn lausuntonsa St1:n uudistetusta ympäristölupahakemuksesta. Pelastuslaitos on lausunnossaan vedonnut lain vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta ("kemikaaliturvallisuuslaki") 18 §:n 2 momenttiin tuotantolaitoksen sijoituspaikasta sekä kauppa- ja teollisuusministeriön vaarallisten kemikaalien käsittelystä ja varastoinnista jakeluasemalla annetun päätöksen 5 §:ään jakeluaseman sijoittamisesta.

(2) Edellä sanottuihin vedoten pelastuslaitos on lausunnossaan katsonut, ettei St1 ole esittänyt perusteluita polttoainehuollon järjestämisestä tai muita painavia syitä jakeluaseman sijoittamisesta pohjavesialueelle. Edelleen pelastuslaitos on todennut, että sen näkemyksen mukaan Ylöjärven seudun polttoainehuolto ei vaaranna, vaikka jakeluasemat sijoitettaisiin nykyisten pohjavesialueiden ulkopuolelle. Edelleen pelastuslaitos on todennut, ettei se voi puoltaa jakeluaseman sijoitusta pohjavesialueelle, koska polttoainehuollon turvaamisesta tai muusta painavasta syystä ei ole esitetty riittäviä perusteluja.

St1:llä on kemikaaliturvallisuuslain edellyttämä erityinen, perusteltu syy

(1) Kemikaaliturvallisuuslain 18 §:n 2 momentin mukaan tuotantolaitosta ei ilman erityistä, perusteltua syytä saa sijoittaa tärkeälle tai muulle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueelle, jollei kemikaalien ominaisuuksien perusteella voida osoittaa, ettei pohjavesille aiheudu vaaraa.

(2) Toisin kuin pelastuslaitos on lausunnossaan väittänyt, St1 on esittänyt ympäristölupahakemuksen täydennyksessä painavia syitä jakeluaseman sijoittamiselle nyt kyseessä olevalle paikalle. Toisin kuin pelastuslaitos on asian lausuntoonsa muotoillut, erityisenä syynä ei pidetä ainoastaan sitä, että kyseisellä paikalla on harjoitettu polttonesteiden jakelutoimintaa 1980-luvulta lähtien.

(3) Kuten St1 on täydennyslupahakemuksessa esittänyt, kiinteistö, jolla jakelutoimintaa on harjoitettu, on hankittu nimenomaan polttonesteiden jakelutoimintaa varten. Kyseiselle kiinteistölle on myönnetty sijoituspaikkalupa vuonna 1988 ja luvassa on huomioitu sijainti pohjavesialueella. Sanotun luvan perusteella St1 on investoinut kiinteistöön vuosien kuluessa miljoonia euroja. Jakeluaseman purkaminen ja siirtäminen aiheuttaisi sanottujen investointien taloudellisen arvon menettämistä. Jakeluaseman pysyminen nykyisellä sijainnilla on St1:lle taloudellisesti hyvin merkittävää.

(4) Todettakoon lisäksi, että St1 on selvittänyt ympäristölupahakemuksen kohteena olevan toiminnan sijoittamista myös muuhun korvaavaan sijaintiin ja kuvannut ympäristölupahakemuksen täydennyksessä nykyisen jakeluaseman sijainnin merkittävyyttä liikenteellisistä näkökulmista katsoen. Nykyinen jakeluaseman sijainti on alueellisesti ainoa raskaan liikenteen käyttöön soveltuva jakeluasema, eikä mitään vastaavaa korvaavaa sijaintia, johon jakeluasema ympäristölupahakemuksen kohteena olevine toimintoineen voitaisiin sijoittaa, ole olemassa.

(5) Edellä sanotun lisäksi jakeluasema työllistää tällä hetkellä noin 20 henkilöä. Mikäli jakeluasema jouduttaisiin siirtämään, olisi hyvin epätodennäköistä, että uusi asema rakennettaisiin nykyisen aseman kaltaiseksi palveluasemaksi. Toisaalta liikennepolttonesteitä jakelevan yhtiön on vaikea kuvitella jatkavan nykyisellä jakeluasemalla olevaa ravintolatoimintaa, mikäli palvelutarjonnassa ei ole polttoaineita. Näin ollen valtaosa sanotuista työpaikoista Ylöjärvellä menetettäisiin.

(6) St1 on täydennyslakemuksessaan esittänyt sijainnille tarkemmat perustelut, joiden vuoksi aseman sijainti on perusteltu. Täydennyslakemuksessa lausuttua ei lähdetä kuitenkaan tähän tätä laajemmin toistamaan.

(7) St1:llä on tässä vastineessa ja ympäristölupahakemuksen täydennyksessä esittämin perustein kemikaaliturvallisuuslain edellyttämä erityinen, perusteltu syy.

St1 on huolehtinut, ettei toiminnasta aiheudu pohjaveden pilaantumisvaaraa

(1) Edelleen kemikaaliturvallisuuslain 18 §:n 2 momentin mukaan, jos kysymyksessä olevalle pohjavesialueelle kuitenkin sijoitetaan vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä valmistava, käsittelevä tai varastoiva tuotantolaitos, rakenteellisin ja käyttöteknisin toimenpitein on huolehdittava siitä, ettei laitoksen

toiminnasta aiheudu pohjavesien pilaantumisvaaraa. Pelastuslaitos ei ole lausunnossaan mitenkään huomioinut ympäristölupahakemuksessa St1:n esittämiä teknisiä ratkaisuja. Selvyyden vuoksi St1 viittaa tässä vielä lyhyesti ympäristölupahakemuksessaan esitettyihin teknisiin ratkaisuihin.

(2) Ympäristölupahakemuksen mukaisesti jakeluasemalla olevat mittarikentät maanalaisine säiliöineen on tarkoitus purkaa ja tilalle rakentaa uusi raskaan liikenteen jakeluasema maanpäällisellä säiliöllä. Jakeluasema varustetaan SFS3352 Palavien nesteiden jakeluasema, versio 2014, rakennemalli 7 (jakeluasema pohjavesialueella) mukaisilla pohjavesisuojausrakenteilla. Lisäksi asennetaan urealisäainekontti 10 m³.

(3) Jakeluaseman alueelle on muun muassa suunniteltu teräsbetonilaatta, jonka alla on kolme HDPE-kalvoa, sekä alemman HDPE-kalvon alla lisäksi bentoniittimatto. Sanotut rakenteet estävät mahdollisten öljyhiilivetyjen kulkeutumisen maaperään sekä pohjaveden muodostumisen jakeluasema-alueella. Näin ollen asennettavat tekniset suojausratkaisut katkaisevat hydraulisen yhteyden jakeluasema-alueelta pohjaveteen. Piha-alueen asfalttipinnoitteen ja sadevesiviemäröintien vuoksi muuallakaan jakeluasema-alueella ei muodostu merkittävästi vajovettä, eikä siten pohjavettä. Jakeluasema-alueella ei toisin sanoen johdu tai johdeta haitta-ainepitoisia vesiä maaperään. Uuden aseman polttoaineen jakeluun liittyvät toiminnot (säiliöt, jakelulaitteet ja -putkistot) ovat kaikki maanpäällisiä, minkä vuoksi polttoainetta ei pääse mahdollisissa vahinkotilanteissa vuotamaan maanalaisesti tai tiedostamatta.

(4) Edellä ja ympäristölupahakemuksessa tarkemmin todetut seikat huomioiden St1 on huolehtinut siitä, ettei lupahakemuksen kohteena olevasta toiminnasta aiheudu pohjavesien pilaantumisvaaraa. Todettakoon lisäksi, että ympäristölupahakemuksessa on todettu, että kohteesta teetetyn maaperä- ja pohjavesiselvityksen perusteella on muutoinkin vaikea nähdä, että jakeluasema, saati lupahakemuksen kohteena oleva toiminta, voisi aiheuttaa pohjavesien pilaantumisvaaraa.

Lopuksi

St1:llä on perusteltu, erityinen syy sijoittaa polttoaineen jakelulaitos maanpäällisine säiliöineen esitetyle sijainnille, ja St1 on huolehtinut siitä, ettei toiminnasta aiheudu pohjavesien pilaantumisvaaraa. Näin ollen St1:lle tulee myöntää asiassa ympäristölupa.

Vastineenaan Pirkanmaan ELY-keskuksen lausuntoon hakija esittää seuraavaa: Voimassa olevan lainsäädäntö ei aseta ehdotonta estettä polttonesteiden jakeluaseman sijoittamiselle pohjavesialueelle (ks. muun muassa KHO 2010:28, KHO 2011:37 ja KHO 2015:45). Jakeluasematoiminnan sijoittaminen pohjavesialueelle on ympäristölainsäädännössä sallittua, mikäli luvan myöntämisedellytykset täyttyvät. Ympäristöministeriön uusi ohjeistus painottaa tapauskohtaista harkintaa. Pohjavesialueiden rajaukset eivät ole ympäristölupaharkinnassa oikeudellisesti sitovia, vaan ne otetaan asiassa huomioon alueen pohjavesiolosuhteista saatuna selvityksenä (KHO 2015:45). Pohjavesialueiden rajaukset ja riskinarviot täytyy perustua ajantasaiseen ja kohdekohtaiseen hydrogeologiseen tutkimustietoon.

Shell Ylöjärven alueen hydrogeologian ja esitettyjen teknisten ratkaisujen takia jakeluasematoiminnan jatkaminen ko. alueella ei vaikuta tai tule vaikuttamaan ko. pohjavesialueen pohjaveden tilaan tai hyvän tilan saavuttamiseen. Kohteessa noin 34 vuotta harjoitettu jakeluasematoiminta ei ole vaikuttanut huonontavasti alueen pohjaveden tilaan, eikä nykyaikaisen tekniikan ja esitettyjen teknisten ratkaisujen ja suojausten perusteella ole syytä epäillä, että jakeluasema tulevaisuudessakaan huonontaisi alueen pohjaveden tilaa.

Jakeluasemalle esitetyt tekniset ratkaisut (asfaltointi, muovit, tiivistysratkaisut) ja suojaukset estävät pohjaveden muodostumisen (katkaisee hydraulisen yhteyden pohjaveteen) jakeluasema-alueella ja toimivat näin ollen myös pohjavettä suojaavina kerroksina. Esitetyillä rakenneratkaisulla saavutetaan luontaisia geologisia rakenteita merkittävästi paremmat suojaukset pohjavedelle, koska rakenteet ovat käytännössä polttonesteitä ja vettä läpäisemättömiä. Esitetyillä rakenneratkaisuilla estetään polttonesteiden pääsy maaperään ja pohjaveteen, lisäksi kaikki polttoaineen jakeluun liittyvät rakenteet ja tekniikka ovat maanpäällisiä.

Jakelutoiminnot sijaitsevat lähellä pohjavesialueen rajaa, muodostumisalueen ulkopuolella, lisäksi pohjaveden virtaus on pois päin pohjavesialueelta. Alueen ei katsota soveltuvan pohjaveden hyödyntämiseen yhdyskunnan käyttöön mm. lähellä maanpintaan sijaitsevan pohjaveden pinnan takia. Kohteen hydrogeologisen sijainnin ja huonojen pohjaveden hyödyntämisedellytysten, jotka ovat esitetty aiemmissa selvityksissä, takia alueella ei ole tarvetta vaatia pohjavettä erityisen hyvin suojaavia ominaisuuksia.

Pirkanmaan ELY-keskus on vedonnut Neste Pälkäne Aapiskukon ympäristölupa-asiassa Unionin tuomioistuimen ratkaisuun C-535/18. KHO myönsi vuosikirjapäätöksessään¹) (Dnrot 431/1/20 ja 434/1/20, 24.3.2021) Neste Pälkäne Aapiskukolle ympäristöluvan ja totesi Unionin tuomioistuimen ratkaisuun viittaavassa kohdassa, ”että nyt kysymys on muun ohella siitä, voidaanko teknisin suojausratkaisuin katkaista hydraulinen yhteys jakeluaseman alueelta pohjaveteen niin, että sanotunlaiset epävarmuudet jäävät riittävän alhaiselle tasolle.”

KHO totesi Neste Pälkäne Aapiskukon päätöksessään myös seuraavaa: ”Jakeluaseman toiminnalle ei ole johdettavissa estettä vesipuitedirektiivistä. Aapiskukon jakeluasema ei ole alueella, josta pohjavedet virtaisivat missään tapauksessa kohti pohjavesimuodostumaa. Aapiskukon alueelta pohjavesi, jonka määrä on maaperän laadusta johtuen pieni, virtaa pohjavesialueen ulkopuolelle kohti Kostianvirtaa. Koska Aapiskukon alueelta vesi ei virtaa kohti pohjavesialueen ydinosaa eli kohti pohjavesimuodostumaa, ei pohjavesimuodostuman tila voi heikentää Aapiskukon toiminnan takia”.

Shell Ylöjärvi sijaitsee pohjavesialueen reunalla, pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolella. Pohjaveden virtaus on pois päin pohjavesimuodostumasta, pohjavesialueen ulkopuolelle. Edellä mainitun ja KHO:n Aapiskukon myönteisen ympäristölupapäätöksen, joka on lain soveltamista ohjaava vuosikirjapäätös, linjausta mukaillen voidaan todeta, koska Shell Ylöjärven alueelta vesi ei virtaa kohti pohjavesialueen ydinosaa, eli kohti pohjavesimuodostumaa, vaan päinvastoin, ei pohjavesimuodostuman tila voi heikentää Shell Ylöjärven toiminnan takia.

KHO:n vuosikirjapäätöksen pohjalta hakija katsoo, että käsillä olevan lupa-asian hydrogeologiset lähtökohdat ovat hyvin samankaltaiset kuin Aapiskukon tapauksessa. Shell Ylöjärven esitetyt jakelutekniset ratkaisut poikkeavat Neste Pälkäne Aapiskukon ratkaisuista; kyseessä ovat maanpäälliset, jatkuvasti valvottavissa olevat SFS 3352 ylittävät, käytännössä hyväksi todetut, turvalliset tekniset ratkaisut. Lisäksi Shell Ylöjärvellä varastoivat polttoaineet (diesel/biodiesel) on ominaisuuksiltaan esim. bensiiniä huomattavasti helpommin hallittavia.

Em. perusteilla hakijan hakemusta ei tulisi hylätä vaan ympäristölupa tulisi myöntää.

1) Neste Pälkäne Aapiskukon KHO:n vuosikirjapäätös. Vuosikirjaan valitaan päätökset, joilla on merkitystä lain soveltamiselle muissa samanlaisissa tapauksissa tai joilla on muutoin yleistä merkitystä.

<https://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2021/20210012>

Oheismateriaali	Numeroimattomana oheismateriaalina - sijaintikartta
Lisätiedot	Ympäristösuunnittelija Laura Kokko p. 044 481 1402, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi
Esittelijä	Vs. kaupunkirakennejohtaja
Päätösehdotus	Ympäristölautakunta päättää, että se ei myönnä St1 Oy:lle ympäristönsuojelulain 28 §:n mukaista ympäristölupaa polttonesteiden jakeluasematoiminnalle Ylöjärven kaupungin Kirkonseudun alueen kiinteistölle 980-428-17-12.

Ratkaisun perustelut

Ylöjärven kaupungin ympäristölautakunta katsoo, ettei ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiä ole, sillä luvan myöntäminen vaarantaisi vedenhankinnan kannalta tärkeän 1-luokan Ylöjärvenharjun pohjavesialueen ja olisi ympäristönsuojelulain 17 §:ssä säädetyn pohjaveden pilaantumiskiellon vastainen.

Sovellettuja oikeusohjeita

Haettu toiminta on polttonesteiden jakelutoimintaa, jossa polttonesteiden säiliötilavuus on yli 10 m³. Lupahakemusta koskeva kiinteistö sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella. Toiminta tarvitsee siten ympäristönsuojelulain (527/2014) 28 §:n sekä ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 2 §:n mukaan ympäristöluvan, jonka käsittelee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 20 §:n 1 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että menetellään toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (varovaisuus- ja huolellisuusperiaate).

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa muun muassa 1) terveyshaittaa, 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta, 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai 5) eräistä naapurisuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski, 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle, 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden ja viihtyisyyden kannalta, 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus sekä 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 17 §:n 1 momentin mukaan ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua, 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää tai 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (pohjaveden pilaamiskielto).

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan lupahakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista.

Toiminnan laatu ja sijainti

Lupahakemusta koskeva kiinteistö sijaitsee Ylöjärvenharjun (Ylöjärvenharju 1E, nro 0498051) tärkeällä pohjavesialueella. Kiinteistö sijaitsee varsinaisen pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolella. Varsinaisen muodostumisalueen raja sijoittuu muutamien kymmenien metrien etäisyydelle jakelualueesta etelään ja pohjavesialueen raja noin 100 metrin etäisyydelle pohjoiseen. Pohjavesialue ulottuu Ylöjärven lisäksi Hämeenkyröön sekä Tampereelle ja Nokialle.

Pohjaveden pinta on kiinteistön alueella lähellä maanpintaa, noin 3,5 – 5,5 metrin syvyydessä maanpinnasta. Maaperä on käytettävissä olevan tiedon mukaan jakeluaseman alueella hyvin vettä läpäisevää hiekkaa eikä siinä ole lainkaan pohjavettä suojaavia geologisia rakenteita.

Korkein hallinto-oikeus on useissa jakeluasemia koskevissa ratkaisuissaan todennut, etteivät mitkään tekniset ratkaisut yksinään riitä suojaamaan pohjavettä herkissä kohteissa. Ympäristölautakunta katsoo Pirkanmaan ELY-keskuksen tapaan tästä KHO:n linjauksesta seuraavan myös, että jakeluaseman sijoituspaikan luontaisilta geologisilta rakenteilta vaaditaan erityisen hyviä, pohjavettä suojaavia ominaisuuksia. Käytettävissä olevien tietojen perusteella jakeluasema-alueella ei ole pohjavettä hyvin suojaavia geologisia rakenteita, vaan maaperä on huoltamon alueella polttoaineita läpäisevää hiekkaa.

Ylöjärvenharjun pohjavesialue on luokiteltu kemiallisesti huonoon tilaan Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa kaudelle 2022 – 2027. Vesienhoitolain (1299/2004) 21 §:n tarkoitetun hyvän tilan saavuttamiseksi uusien pohjavesiriskien sijoittumista pohjavesialueelle pyritään välttämään.

Mahdollisessa onnettomuustilanteessa tai suojarakenteiden tai hälytysjärjestelmien pettäessä polttoainevuodot voivat kulkeutua nopeasti

pohjaveteen, koska maaperä jakeluaseman alueella on hyvin vettä ja polttoaineita läpäisevää hiekkaa. Jakeluaseman sijainti pohjavesialueella aiheuttaa pilaantumisuhan pohjavesialueelle, vaikka uhka ei suoraan kohdistuisi pohjavedenottamoon. Pohjaveden pilaamiskielto koskee kaikkea maaperässä olevaa pohjavettä, ei ainoastaan vedenhankintakäytössä olevaa. Hakemuksen mukaan jakeluasemamuutoksen yhteydessä kaikki olemassa olevat laitteet ja rakenteet puretaan ja jakeluasema (Express ja Truck) rakennetaan uudelleen nykyisten säädösten mukaisesti. Ehdotetut suojausratkaisut edustavat kaikilta osin parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT).

Hakija viittaa hakemuksessaan KHO:n vuosikirjapäätökseen 2021:34, joka koskee Neste Pälkäneen ympäristölupa-asiaa. Hakija katsoo, että käsittelyssä olevan lupa-asian hydrogeologiset lähtökohdat ovat hyvin samankaltaiset kuin Neste Pälkäneen tapauksessa. KHO:n päätöksessä luvan myöntämisen perusteiksi on kuitenkin luettu teknisten ja rakenteellisten suojausratkaisuiden lisäksi kohdekohtainen riskinarvio sekä pohjaveden sijainti syvällä maaperässä jakeluaseman alueella. Lisäksi maaperäolosuhteet alueella ovat monimuotoiset ja paikoitellen maaperässä esiintyy hienoinesta, joka heikentää vedenläpäisevyyttä. Nyt kyseessä olevalla jakeluaseman alueella maaperäolosuhteet ovat hyvin vettä läpäisevää hiekkaa ja pohjaveden pinta on ainoastaan 3,5-5,5 m syvyydessä maanpinnasta.

Hakemuksessa esitettyjen mittausten ja GTK:n selvityksen perusteella pohjaveden pinta jakeluaseman alueella on melko tasainen kallistuen aavistuksen pohjavesialueen muodostumisalueen suuntaan lounaaseen. Hakemuksessa esitettyjen selvitysten perusteella ei voida yksiselitteisesti todeta, että jakeluaseman alueelta ei ole hydraulista yhteyttä pohjavedenottoille. Pohjaveden pilaamiskielto koskee joka tapauksessa kaikkea maaperässä olevaa pohjavettä, ei ainoastaan vedenhankintakäytössä olevaa.

Luvan myöntämisen edellytykset

Hakemuksessa on kyse toiminnassa olevasta polttonesteiden jakeluasemasta, jolla ei ole ympäristölupaa. Toimintaa on harjoitettu sijoituspaikkaluvan turvin. Ympäristönsuojelulain kannalta asiassa on kyse uudesta luvasta. Vallitsevan oikeuskäytännön mukaan tällöin toimintaa arvioidaan uuden polttonesteiden jakeluaseman sijoittamisena kyseiselle alueelle. Siten toiminnan ympäristövaikutukset arvioidaan ympäristönsuojelulain vaatimusten mukaisesti. Ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ratkaistaan tapauskohtaisen lupaharkinnan perusteella. Toiminnan sijoituspaikkaa valittaessa on toiminnan luonteen ja pilaantumisen todennäköisyyden lisäksi otettava huomioon myös onnettomuusriski.

Ympäristöministeriön ohjekirjeessä ELY-keskuksille 22.2.2017 (ns. Japo-kirje) todetaan, että ympäristönsuojelulain säännökset ja lain perustelut huomioon ottaen polttonesteiden jakeluaseman sijoittaminen pohjavesialueelle ei ole mahdollista ilman erityistä syytä. Tässäkin tapauksessa on varmistuttava, että pohjaveden pilaantumiseriskit on hallittu toiminnallisilla keinoilla ja teknisillä ratkaisuilla. Pohjaveden pilaamiskielto ei estä sellaista toimintaa, josta aiheutuva pohjaveden pilaantumiseriski on asianmukaisen, sijoituspaikan ja sen ympäristön olosuhteet huomioon ottavan riskinarvioinnin mukaan merkityksetön tai hyvin pieni.

Hakija on esittänyt erityisinä syinä jakeluaseman sijoittamiselle pohjavesialueelle muun muassa, että se on alueellisesti ainoa raskaan liikenteen käyttöön

soveltuva jakeluasema. Ympäristölautakunta katsoo Pirkanmaan pelastuslaitoksen tapaan, että Ylöjärven seudun polttoainehuolto ei vaarannu, vaikka jakeluasemat sijoitettaisiin nykyisten pohjavesialueiden ulkopuolelle. Ympäristölautakunta katsookin, että hakemuksessa ei ole esitetty erityisen painavia syitä, jotka puoltaisivat polttoaineen jakelun jatkamista edelleen nykyisellä paikallaan.

Polttonestesäiliöt sijaitsevat maan päällä, minkä vuoksi niiden tarkkailua on sinänsä helpompi toteuttaa. Pohjaveden pinta kiinteistöllä on kuitenkin vain 3,5-5,5, m syvyydessä ja jakeluaseman alueella ei ole hyvin suojaavia geologisia rakenteita, vaan maaperä on huoltamon alueella polttoaineita läpäisevää hiekkaa. Hakemuksen perusteella ei myöskään ole varmuutta suojausrakenteiden ja valvontajärjestelmien toimivuudesta pitkän ajan kuluessa, jona aikana rakenteiden materiaaleissa, maaperä- ja pohjavesiolosuhteissa ja polttoaineiden koostumuksessa voi tapahtua merkittäviä muutoksia.

Sijointipaikka on 1-luokan pohjavesialueella. Hakemuksessa esitetyissä maaperä- ja pohjavesiselvityksissä ei ole esitetty sellaista selvitystä, joka kumoaisi sen. Ympäristönsuojelulain tarkoittama pohjaveden pilaamiskielto ei edellytä, että pilaantumisuhan kohteena oleva alue on vedenhankintakäytössä. Kielto koskee kaikkea maaperässä olevaa pohjavettä. Parhaankaan käyttökelpoisen tekniikan noudattaminen ei oikeuta toimintaa harjoitettaessa poikkeamaan ympäristönsuojelulain 17 §:ssä säädetyistä ehdottomasta pohjaveden pilaamiskiellosta.

Edellä esitetyn perusteella Ylöjärven ympäristölautakunta katsoo, että polttonesteiden varastointi ja käsittely muodostavat tällä nimenomaisella kiinteistöllä pohjaveden pilaantumisriskin, jota ei voida alueen maaperä- ja pohjavesiolosuhteissa riittävän tehokkaasti ehkäistä asiassa esillä olleilla tai muillakaan hakemuksen pohjalta arvioitavissa olevilla suojaustoimenpiteillä taikka luvassa annettavilla jakeluasema-asetuksen minimivaatimuksia ankarammilla lupamääräyksillä. Kun otetaan huomioon ympäristönsuojelulain 49 §:n 1 momentin 3 kohta, on ympäristönsuojelulain 17 §:ssä tarkoitettu pohjaveden pilaamiskiellon vastainen seuraus aina ympäristöluvan myöntämisen ehdoton este, ja näin ollen edellytyksiä ympäristöluvan myöntämiselle ei ole.

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (YSL 527/2014) 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 19, 20, 22, 27, 28, 34, 39, 39a, 40, 42, 43, 44, 48, 49, 51, 52, 53, 83, 85, 190, 191, 205 §

Ympäristönsuojeluasetus (YSA 713/2014) 2, 3, 4, 7, 11, 12, 13, 14, 15 §

Laki eräistä naapurussuhteista (26/1920) 17 §

Valtioneuvoston asetus nestemäisten polttoaineiden jakeluasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista (314/2020)

Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Hakijalta peritään tästä päätöksestä Ylöjärven ympäristönsuojeluviranomaisen taksan (kaupunginhallitus 01.11.2021 § 384) 3 ja 7 §:n mukainen maksu. Hakemuksesta, josta on tehty hylkäävä päätös, peritään taksan mukainen maksu. Hakemusta ei ole käsitelty tavallista suppeammin, joten maksun pienentämiselle ei ole perusteita. Käsittelymaksu on siten 2 650 euroa.

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Ympäristölautakunnan päätöksestä kuulutetaan ja päätös on nähtävillä yleisessä tietoverkossa kaupungin verkkosivuilla. Tiedoksisaannin katsotaan tapahuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisuajankohdasta.

Päätös lähetetään hakijalle, Pirkanmaan ELY-keskukselle, terveydensuojeluviranomaiselle (PIRTEVA), Ylöjärven kaupungin kaavoitustoimeen, Pirkanmaan pelastuslaitokselle ja Ylöjärven Vedelle. Tiedote päätöksestä lähetetään vaikutusalueen kinteistöille.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin päätösasiasta. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätös

Keskustelun kuluessa Ruuska ehdotti: Esitän, että St1:lle myönnetään ympäristölupa polttonesteiden jakeluasemalle kiinteistölle 980-428-17-12. Hakija on lupaa hakiessa esittänyt suunnitelman jakeluaseman uudistamiseksi ja uudistukset toteutetaan, jotta ympäristövahingon mahdollisuus pois suljetaan. Kyseiselle paikalle ei mikään määräys suoraan kiellä jakelutoimintaa, kunhan paikan sijainnin edellyttämät suojaus- ja valvontatoimet täyttyvät. Toteutettavan jakelukentän suojaus- ja valvontatoimet ylittävät kyseisille alueille asetetut vaatimukset ja kertovat osaltaan, että hakija osoittaa vastuuntuntonsa ympäristöä kohtaan. Jakeluasematoiminta on tällä paikalla ollut pitkäkestoista eikä ole maaperätutkimusten osalta viitteitä maaperän pilaantumista aseman kohdalla, mikä osaltaan myös osoittaa hakijan vastuullisesta toiminnasta ympäristöä kohtaan.

Koski ja Lehti kannattivat Ruuskan ehdotusta.

Koska oli tehty esittelijän ehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, suoritettiin äänestys. Äänestystavaksi päätettiin nimenhuutoäänestys. Ne, jotka kannattavat esittelijän ehdotusta äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Ruuskan ehdotusta äänestävät ei. Suoritettussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti äänin 7 (Uusitalo, Blom, Honkanen, Kyttälä-Koskinen, Leppänen, Mäkinen, Peltola) – 4 (Ruuska, Koski, Lehti, Ylihonkaluoma).

Puheenjohtaja totesi esittelijän ehdotuksen tulleen lautakunnan päätökseksi.

Lehti jätti päätökseen eriävän mielipiteen.
